

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Αρχή Διασφάλισης της Ποιότητας στην
Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια
Εκπαίδευση (Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε.)

Μαρούσι, 15/04/2024

Αρ. Πρωτ. : Φ16.66

ΠΡΟΣ:

Ταχ. Δ/ση: Α. Παπανδρέου 37

Τ.Κ. – Πόλη: 151 80 Μαρούσι

Website: www.adippde.gr

Email: grammateia@adippde.gr

Τηλέφωνο: 210 - 344 2875

Τμήμα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου ΥΠΑΙΘΑ

ΘΕΜΑ: Απάντηση Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε. στην υπ' αριθμ. 4188/8-4-2024 Ερώτησης

Το αίτημα για την απόσυρση των νόμων 4692/2020 και 4823/2021 βασίζεται στον ισχυρισμό ότι «επαναφέρουν τον **επιθεωρητισμό** στα σχολεία της χώρας... **αδιαφορούν για τη γνώμη των εκπαιδευτικών και των μαθητών, ενώ αδυνατούν να λάβουν υπόψη τις σύνθετες κοινωνικές και εκπαιδευτικές συνθήκες και ανάγκες**».

Η επίκληση του «επιθεωρισμού» αποτελεί ένα έωλο επιχείρημα, καθότι αξιοποιείται κατά κόρον συνθηματολογικά ήδη από τη δεκαετία του 1980, προκειμένου να προκαλέσει τον φόβο για κάθε νομοσχέδιο που αφορά την εκπαιδευτική αξιολόγηση σχολικών μονάδων και εκπαιδευτικού προσωπικού. Ταυτόχρονα, όμως, είναι και αίολο επιχείρημα, καθότι τα χαρακτηριστικά του επιθεωρητισμού, που ήταν (α) ο αιφνιδιασμός του αξιολογούμενου, (β) η έλλειψη σαφών κριτηρίων και (γ) οι μισθολογικές και βαθμολογικές επιπτώσεις για τους υστερούντες σε τομείς του εκπαιδευτικού έργου, δεν ισχύουν σύμφωνα με τις προβλέψεις του νόμου 4823/2021, που ενσωματώνει σύγχρονες προσεγγίσεις του επιστημονικού κλάδου της Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης. Σε αυτήν τη λογική, ο νόμος 4823/2021 (παρ. 4 άρθρο 73) προβλέπει τρεις φάσεις αξιολόγησης: (α) την προαξιολογική φάση, (β) την κυρίως αξιολογική φάση και (γ) την μετααξιολογική φάση.

Αναλυτικότερα, κατά την προαξιολογική φάση πραγματοποιείται «Συνάντηση προετοιμασίας» Σχολικού Συμβούλου και εκπαιδευτικού για την επικείμενη αξιολόγηση, όπου ο εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα να ενημερώσει τον αξιολογητή για τα κοινωνικοπολιτισμικά δεδομένα, τα εκπαιδευτικά μέσα, τις γενικότερες συνθήκες και τα κύρια προβλήματα του σχολείου, καθώς και για το δικό του εκπαιδευτικό του προφίλ. Έχει ήδη άλλωστε αναρτήσει σε σχετική πλατφόρμα στοιχεία του υπηρεσιακού του φακέλου και την αυτο-αξιολόγησή του. (άρθρο 72 ν. 4823/2021), στην οποία έχει πρόσβαση και ο Σχολικός Σύμβουλος που ορίστηκε ως αξιολογητής του.

Στην προαξιολογική συνάντηση, μέσα από ανταλλαγή απόψεων, καθορίζονται από κοινού η ημερομηνία της πραγματοποίησης της προς αξιολόγηση διδασκαλίας, η διδακτική ενότητα, οι σκοποί της διδασκαλίας και οι δράσεις εκπαιδευτικού και μαθητών. Ακόμη, «ο εκπαιδευτικός

έχει τη δυνατότητα να προτείνει μαθήματα και τάξεις. Τα κύρια σημεία και οι αποφάσεις της συζήτησης καταγράφονται και συνυπογράφονται από αξιολογούμενο και αξιολογητή» στις οποίες προτιμά να γίνει η προς αξιολόγηση διδασκαλία». (άρθρο 72 ν. 4823/2021) .

Από τις ανωτέρω προβλέψεις του νόμου περί επικοινωνίας, συνεργασίας και συναπόφασης αναδεικνύεται η προσχηματικότητα των αιτιάσεων περί αγνόησης των κοινωνικών και εκπαιδευτικών αναγκών του σχολείου, όπως επίσης αναδεικνύεται και η άγνοια των προβλέψεων του νόμου.

Παρομοίως, κατά την κυρίως φάση της αξιολόγησης, αντί της ασάφειας των κριτηρίων του επιθεωρητισμού, αξιοποιούνται από τον αξιολογητή σαφή «Πλαίσια Παρατήρησης» (ΥΑ 9950/ΓΔ5/ΦΕΚΒ 388/27-01-2023), τα οποία αναπτύσσονται στο πλαίσιο τετράβαθμης περιγραφικής κλίμακας, που προβλέπει το άρθρο 67 του νόμου 4823/2021. Τα εν λόγω πλαίσια καθιστούν σαφή και υποβοηθητικά τα κριτήρια αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου. Υπενθυμίζεται ότι η παρατήρηση βάσει σαφών και έγκυρων κριτηρίων αποτελεί βασική μέθοδο της επιστημονικής μελέτης στο φυσικό και κοινωνικό τομέα.

Βάσει, λοιπόν, των ανωτέρω «Πλαισίων», που είναι γνωστά και στον αξιολογούμενο, ο Σχολικός Σύμβουλος μετά την ολοκλήρωση της διδασκαλίας, συνεκτιμώντας τις παρατηρήσεις που κατέγραψε ως αξιολογητής, προσδιορίζει τη βαθμίδα («μη ικανοποιητικό», «ικανοποιητικό», «πολύ καλό» ή «εξαιρετικό» διδακτικό έργο) στην οποία κρίνει ότι εντάσσεται η υπό παρατήρηση διδασκαλία και τεκμηριώνει την αποτίμησή του. Ταυτόχρονα, βέβαια, τα εν λόγω «Πλαίσια Παρατήρησης» μπορούν να αξιοποιηθούν και από τον εκπαιδευτικό, καθότι υποδεικνύουν συγκεκριμένους τρόπους που μπορεί να υιοθετήσει ο εκπαιδευτικός για τη βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης διδασκαλίας.

Τέλος, κατά την μεταξιολογική συνάντηση εκπαιδευτικού και αξιολογητή γίνεται σχετική συζήτηση για τη διδασκαλία που προηγήθηκε και ανταλλάσσονται διαπιστώσεις, αποτιμήσεις και προτάσεις. Ο εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα να εξηγήσει και να υποστηρίξει το έργο του, αξιοποιώντας και ενδεικτικό εκπαιδευτικό υλικό προηγούμενων διδασκαλιών (παρ. 5 άρθρο 79 ν. 4823/2021).

Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες διαπιστώνεται ότι ο αξιολογούμενος υστερεί σε κάποιο τομέα, ο εκπαιδευτικός τον παραπέμπεται για σχετική επιμόρφωση, η θεματολογία και η διάρκεια της οποίας καθορίζεται με εισήγηση του Συμβούλου Εκπαίδευσης (άρθρο 78 ν. 4823/2021). Μετά την επιμορφωτική διαδικασία μπορεί να γίνει νέα αξιολόγηση σε σχετική ενότητα και να ολοκληρωθεί η διαδικασία της αξιολόγησης.

Άλλες επιπτώσεις δεν προβλέπονται ακόμη και σε αυτές τις περιπτώσεις, καθότι σκοπός της αξιολόγησης δεν είναι άλλος από τη βελτίωση του προσφερόμενου εκπαιδευτικού έργου και μέσω αυτού η ποιοτική αναβάθμιση της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Άλλωστε, από όλες τις εκπαιδευτικές παραμέτρους (προγράμματα σπουδών, σχολικά εγχειρίδια, εκπαιδευτικά μέσα κ.λπ.) σημαντικότερη παράμετρος είναι ο εκπαιδευτικός, σύμφωνα με την εκπαιδευτική έρευνα, και σε αυτόν προσφέρεται κάθε δυνατή βοήθεια για την άσκηση του διδακτικού του έργου.

Σε περίπτωση, μάλιστα, διαφωνίας με τις αξιολογικές αποτιμήσεις του Συμβούλου Εκπαίδευσης ο εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα να υποβάλει ένσταση (άρθρο 79 ν. 4823/2021), η οποία εξετάζεται από τριμελή «Ειδική Επιτροπή Αξιολόγησης», που συγκροτείται από τον Περιφερειακό Διευθυντή Εκπαίδευσης.

Συμπερασματικά, με τις ανωτέρω διαδικασίες αναιρούνται οι όροι του αιφνιδιασμού, όπως και των απρόβλεπτων προσδοκιών του αξιολογητή, που χαρακτήριζαν τον «επιθεωρητισμό», αλλά και οι αφοριστικοί ισχυρισμοί ότι οι αξιολογήσεις γίνονται στο «κενό», χωρίς συσχετίσεις με τις ιδιαιτερότητες της σχολικής τάξης και της σχολικής μονάδας.

Επομένως, κρίνεται σκόπιμη, αναγκαία και επωφελής για τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς δόκιμους και μόνιμους η αξιολόγηση τους ως μία μορφή ανατροφοδότησης που τους δίνει τη δυνατότητα να αναγνωρίζουν και να ενισχύουν τα δυνατά τους σημεία, να βελτιώνουν τις αδυναμίες τους και να εξελίσσονται. Η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών είναι ζωτικής σημασίας και για τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης.

Ο Πρόεδρος της Α.ΔΙ.Π.Δ.Ε.
Ηλίας Γ. Ματσαγγούρας
Ομότιμος Καθηγητής ΕΚΠΑ